

PODSTAWOWE ZASADY POLSKIEJ PISOWNI

1. CZYM JEST ORTOGRAFIA?

Ortografia - to zbiór zasad poprawnego zapisu wyrazów i zwrotów

2. OGÓLNE ZASADY ORTOGRAFICZNE:

- zasada fonetyczna
- zasada morfologiczna
- zasada historyczna
- zasada konwencjonalna

3. ZASADA FONETYCZNA

Ta zasada polega na tym, że wyrazy zapisujemy zgodnie z wymową. Pojedyncze głoski zapisujemy za pomocą pojedynczych liter, ale także dwuznaków. Zasady tej nie stosuje się bezwzględnie.

4. ZASADA MORFOLOGICZNA

Zgodnie z tą zasadą niektóre wyrazy zapisujemy nieco inaczej, niż je słyszymy.

5. ZASADA HISTORYCZNA

Ta zasada dotyczy zapisu głosek raz jako rz, h i ó, a innym razem jako ż, ch i u.

6. ZASADA KONWENCJONALNA

Ta zasada obejmuje między innymi pisownię łączną lub rozdzielną, pisownię wyrazów z łącznikiem oraz stosowanie wielkich i małych liter.

7. PISOWNIA WYRAZÓW WIELKĄ LITERĄ

- wyraz na początku wypowiedzenia, po kropce lub innym znaku interpunkcyjnym
- kiedy przytaczamy czyjąś wypowiedź
- imiona i nazwiska osób, nazwy własne bogów
- imiona zwierząt i roślin
- nazwy mieszkańców krajów, planet
- nazwy kontynentów, państw

- oba człony wielowyrazowych nazw geograficznych
- nazwy ciał niebieskich, gwiazdozbiorów, galaktyk
- nazwy dzielnic, ulic, parków, ogrodów
- nazwy świąt i dni świątecznych
- nazwy firm i marek
- pierwszy wyraz w tytułach utworów literackich, rozpraw naukowych, ustaw, sztuk teatralnych
- nazwy urzędów, instytucji, szkół, towarzystw, zespołów muzycznych
- zwroty i zaimki w korespondencji prywatnej i oficjalnej
- nazwy ważnych wydarzeń historycznych

8. PISOWNIA PARTYKUŁY "NIE" Z RÓŻNYMI CZĘŚCIAMI MOWY

ŁĄCZNIE:

- z rzeczownikami np. niewiedza
- z przymiotnikami w stopniu równym np. niewielki
- z przysłówkami pochodzącymi od przymiotników w stopniu równym np. niemało
- z imiesłowami przymiotnikowymi np. nie lubiący

ROZDZIELNIE:

- z czasownikami i wyrazami mającymi znaczenie czasownikowe np. nie chcę, nie trzeba
- z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym np. nie gorszy
- z przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym np. nie ładniej
- z przysłówkami nie pochodzącymi od przymiotników np. nie tylko
- z imiesłowami przysłówkowymi np. nie mówiąc
- z liczebnikami np. nie trzy
- z zaimkami np. nie każdy
- z wyrażeniami przyimkowymi np. nie w szkole

UWAGA! WYJĄTKI

- W zdaniach, w których występują przeciwstawne treści “nie” z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami i imiesłowami piszemy rozdzielnie np. To nie prawnik, lecz oszust.
- Niektóre czasowniki zaczynają się od cząstki “nie” jako ich elementy np. nienawidzić

9. PISOWNIA PARTYKUŁY “BY” Z RÓŻNYMI CZĘŚCIAMI MOWY

ŁĄCZNIE:

- po osobowych formach czasownika np. poszłabym
- po osobowych formach czasownika użytych w formie bezosobowej np. należałoby
- z partykułami np. niechby
- z większością spójników np. byleby
- w wyrazach porównawczych np. jakby

ROZŁĄCZNIE:

- po nieosobowych formach czasownika np. pisano by
- po wyrazach pełniących funkcję czasownika np. trzeba by
- po rzeczownikach, przymiotnikach, imiesłowach przymiotnikowych, przysłówkach, liczebnikach i zaimkach